

KNIHA
O KNĚŽEVSI

ROMAN HARTL & kolektiv
KNĚŽEVES

MOZAIKA Z DĚJIN CHMELAŘSKÉHO MĚSTYSE
DO PADESÁTÝCH LET 20. STOLETÍ

ZAKOUPÍTE
NA ÚŘADU MĚSTYSE
KNĚŽEVES

- O dědkovi, bábě a žábě aneb Tajemství kněževských symbolů
- Archeologické doklady osídlení katastru Kněževsi
- Kněževs jako středověké zakladatelské dílo
- Největší chmelařská obec v Českém království
- Procházka Kněževsí prostorem a časem
- „Řešení kulacké otázky“ - Perzekuce selských rodin a jejich vyhnání z Kněževsi v letech 1948-1952
- Osobnosti

1884 - 2014

130 LET ŠKOLY V KNĚŽEVSI

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ, RODÁCI A PŘÍZIVCI NAŠEHO MĚSTYSE!

Letošní Kněžveské slavnosti se nesou ve znamení 130. výročí otevření školní budovy v Kněževsi. Tyto slavnosti jsou zároveň setkáním rodáků, občanů a příznivců našeho městyse. Kromě sborníku, který právě držíte v rukou a který je věnován historii a současnosti naší školy, vychází u příležitosti Kněžveských slavností i kniha o historii našeho městyse do padesátých let 20. století.

Kněžves má velmi bohatou a pestrou minulost a může se pochlubit i řadou význačných rodáků a mimořádných osobností, které zde působily. Úspěchy, kterých v životě dosáhly díky své pili a odhodlání, nám mohou být příkladem i inspirací. Kniha o Kněževsi nám přináší i důležité

poselství – bedlivě střežme demokracii, aby se už nikdy neopakovalo bezpráví, které se v Kněževsi odehrálo v padesátých letech minulého století.

V letošním roce slavíme 130. výročí otevření školní budovy v Kněževsi, kterou tvoří spojené objekty bývalé obecné a měšťanské školy. Měšťanská škola v Kněževsi byla první školou svého druhu na Rakovnicku mimo město Rakovník. Jsme hrdi na toto historické prvenství i na vysokou úroveň kněžveského školství. Naše škola kvalitně plní své poslání. Žáky nejen vzdělává, ale také je vede k samostatnosti, připravuje je do života a probouzí v nich pozitivní vztah k místu, kde žijí. Učí žáky v tom nejlepším slova smyslu být lokálními patrioty.

Uvědomujeme si nenahraditelný význam školy pro život v městyse, proto jsme v posledních letech opět investovali jak do základní, tak i mateřské školy. Dětem a učitelům se snažíme vytvářet stále příjemnější a estetičtější prostředí a zázemí jak uvnitř škol, tak v jejich bezprostředním okolí.

Důležitou složkou života obce je podnikatelská sféra. Jsme rádi, že se podnikání v Kněževsi daří. V bývalém vojenském areálu působí několik firem, například autoopravná, autodopravci, živnostníci zde mají sklady nebo garáže, je zde i čerpací stanice pohonných hmot. Železniční vlečku využívá Klub historie kolejové dopravy (KHKD) Herkules, s. r. o. V části areálu vybudoval KHKD železniční muzeum, které nadále rozšiřuje a vylepšuje. V létě pořádá víkendové jízdy nostalgických parních vlaků na trati Kolečovka z Lužné do Kolečovic. Jejich součástí je i prohlídka železničního muzea v Kněževsi. V letošním roce zakoupil KHKD budovu nádraží. Železniční nadšenci tráví v Kněževsi tolik času, že už jsme si zvykli považovat je za místní.

Podnikatelské aktivity v Kněževsi se samozřejmě neomezují pouze na areál bývalého Benzinolu. V městyse úspěšně působí celá řada dalších firem a živnostníků. Nové přibýly i navzdory hospodářské krizi. Vyrostla zde například elektrárna na suchou biomasu. Úspěšně se rozvíjí Výrobní masných a uzenářských výrobků. V městyse funguje také pneuservis, autodoprava, prodej uhlí, tři instalátorské a topenářské firmy, dvě elektrikářské firmy, čtyři zednické firmy, pekárna, dvě cukrárny, dva obchody s potravinami, prodejna elektro – domácí potřeby – drogerie, penzion s restaurací, restaurace – krčma, výkupna ovoce a zvěřiny, prodejna živé drůbeže, prodejna květin, prodejna spojovacího materiálu (matičky od Pepy Žemličky) a dvě zemědělské firmy. Vzájemná spolupráce mezi podnikateli a městysem je na dobré úrovni. Vážíme si podpory, kterou podnikatelé poskytují zdejším spolkům a pořadatelům společenských, sportovních a kulturních akcí.

Městys se utěšeně rozvíjí. V posledních pěti letech jsme vybudovali inženýrské sítě pro výstavbu rodinných domů v nové ulici Dr. Františka Topky. Zrekonstruovali jsme zbývající střechy na šesti halách v bývalém areálu Benzinol a sociální zařízení v hlavní budově. Byla vypracována projektová dokumentace ke stavbě čistírny odpadních vod a splaškové kanalizace - nejdříve k územnímu řízení, poté ke stavebnímu povolení a konečně i prováděcí dokumentace.

Zrekonstruovali jsme budovu mateřské školy. Byl zateplen celý plášť, vyměněna okna i vnější dveře. Budova má novou fasádu i podlahy v tělocvičně, teplo zajišťuje nové plynového topení. Dětem pro radost slouží u mateřské školy nové dřevěné hrací prvky, prostředí zkrášluje dvacet nových vzrostlých stromů. Další dětské hřiště s hracími prvky vzniklo v zahradě základní školy a u hřiště. Vybudovali jsme zázemí pro dobrovolné hasiče, a sice klubovnu včetně sociálního zařízení.

Několik dlouhodobých problémů naráz se nám podařilo vyřešit v projektu „Úpravy veřejného prostranství“, konkrétně rekonstrukci rybníku v Libušině ulici (odbahnění, výstavba nové hráze z žulových kvádrů), rekonstrukci chodníků kolem školy (výměna poškozených dlaždic a betonu za zámkovou dlažbu), rekonstrukci 380 metrů

chodníku v Pražské ulici, rekonstrukci silnice z Chmelařské ulice ke hřbitovu, která se dočkala nového živičného povrchu a zároveň i přeložení a doplnění chodníku z panelů. Silnici lemují šedesát nových vzrostlých lip. Nové stromořadí z červených hlohů lemují i chodník od úřadu městyse směrem k Vrábíkovu statku. Suché a nebezpečné stromy v parku nahradily nové lípy. Budova úřadu městyse získala příjemnější vzhled díky nové střeše z červených tašek, které nahradily nevhodné azbestové šablony.

Velkou pozornost jsme věnovali kněžveskému klenotu – památkově chráněné budově hostince čp. 102, který patří k nejstarším venkovským hostincům v Čechách, a ve kterém, jak věříme, se nám v budoucnu podaří vybudovat muzeum chmelařství a českého venkova. Uskutečňujeme tento záměr postupně, krok za krokem. Architektura byla vypracována ideová zadávací dokumentace. Byla provedena výměna oken ve druhém podlaží, spousta práce dala rozsáhlá rekonstrukce přízemí, která této části hostince vtiskla styl staročeské krčmy. Ve všech místnostech vznikly nové rozvody elektřiny, vody, odpadu a dílem i pro nové topení. Staré dveře byly vyměněny za nové, nová je i kuchyň, ve všech místnostech byla položena nová stylová dlažba, v budově byla instalována jednotka vzduchotechniky. Místo odstrašujícího starého přístavku se záchody jsme vybudovali toalety na úrovni.

V letošním roce jsme s pomocí dotace, získané prostřednictvím Místní akční skupiny Rakovnicko z Ministerstva zemědělství ČR, odstranili obtížný problém - špatnou akustiku v sokolovně. Současně jsme provedli i dílčí estetické změny v interiéru sokolovny a výměnu dvou vchodových dveří. Návštěvníci a uživatelé tohoto sportovního a kulturního střediska našeho městyse tato vylepšení jistě ocení.

Jednou z nejdůležitějších investičních akcí je výstavba čistírny odpadních vod a splaškové kanalizace. Po několikaletých přípravách začínáme s její realizací v letošním roce. V rámci první etapy bude na kanalizační řad napojeno 120 domů. Věřím, že v získávání dotací budeme úspěšní i v dalších letech a postupně tak odkanalizujeme celou obec. Zároveň už připravujeme projekty na opravy komunikací, které přijdou na řadu po dokončení výstavby kanalizace.

V letošním roce finišuje komplexní pozemková úprava, která rovněž představuje významný rozvojový počín v rámci našeho městyse. Všichni vlastníci pozemků v extravilánu obce díky ní získají přístup na svůj pozemek. K naplnění Územního systému ekologické stability budou postupně vybudovány cesty, vodoteče, rybníky a vysázena nová zeleň.

Užitečnou a praktickou službu pro občany představuje počítačová aplikace CZECH POINT, která umožňuje snadno a rychle získat nejrůznější listiny, například výpis z listu vlastnictví katastru nemovitostí, výpis z rejstříku trestů atd. Tato služba je k dispozici na úřadu městyse. Pracovnice úřadu vyřizují požadavky občanů v systému CZECH POINT prakticky denně.

Pro seniory zajišťujeme pečovatelskou službu a poskytujeme jim i příležitost k pravidelným setkáním v Klubu důchodců, v rámci svých možností přispíváme i k jejich kulturnímu vyžití.

Podporujeme zdejší lékaře, kteří pečují o zdraví nejen kněžveských občanů, ale i obyvatel okolních obcí.

Podporujeme i činnost místních spolků a zájmových sdružení, která přispívají k barvitému společenskému, sportovnímu a společenskému životu v našem městyse. K tradičním akcím přibývají nové. Spolková a zájmová činnost je v Kněževsi skutečně bohatá. V městyse působí Sbor dobrovolných hasičů, který disponuje i akceschopnou zá-sahovou jednotkou, Český svaz invalidů, Občanské sdružení Kněževs 21. století, Myslivecké sdružení Kněževs – Přílepy, Sdružení rodičů a přátel dětí školy, Klub důchodců, Český svaz žen, chovatelé holubů, rybáři, FK Kněževs, sportovní aktivity reprezentuje i cvičení pro ženy. Všem, kteří se podílejí na pořádání společenských, sportovních a kulturních akcí a na spolkovém a zájmovém dění v Kněževsi patří poděkování.

Odvětvím, které v Kněževsi získává své důležité místo, je venkovská turistika. Uvědomujeme si její potenciál a podporujeme ji, ať už se jedná o místní železniční muzeum nebo o muzeum lidových krojů, umístěné v budově školy. Dlouhodobým projektem je vybudování regionálního muzea v objektu hostince čp. 102. Mnoho zajímavých námětů, proč se vydat do Kněževsi (chmelařství, architektura, osobnosti apod.), naleznou turisté i ve zmíněné nové knize o našem městyse.

Je naší nejuprávnější snahou, aby náš městys stále vzkvétal, aby se zde cítili dobře a spokojeně nejen jeho obyvatelé, ale i jeho návštěvníci.

Jménem svým i jménem zastupitelů městyse Vám přeji příjemně prožitý čas na Kněžveských slavnostech 2014. Ať se Vám v Kněževsi líbí.

Eva Janotová

starostka městyse

ZASTUPITELÉ MĚSTYSE

Starostka: Eva Janotová

Místostarostka: Alena Králíčková

Členové: Hana Blechová, Ing. Petr Bradáč, Zdeněk Jirgl, Miroslav Kasan, Kamila Miksová, Jan Plaček, Petr Pisár, Jana Sedláčková, PaedDr. Václav Skála, Zdeněk Štětka, Bohumila Urbanová.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Ohlédnu-li se za posledními pěti lety, musím přiznat, že naše škola prošla náročným obdobím plným změn.

Bylo to období, kdy se v celé republice snížil počet dětí ve věku povinné školní docházky, vzrostla konkurence škol a tím nutnost prosadit se mezi nimi, tzn. získat žáky. Tou nejočekávanější změnou zmíněného období bylo zvýšení počtu tříd.

1. září 2009 jsme slavnostně zahájili školní rok s pěti ročníky ve třech třídách. Byl to okamžik, který byl pro nás odměnou. Nadějí, že se nám toto podaří, jsme žili od samého vzniku malotřídní školy v roce 2006. K uskutečnění tohoto cíle nevedla snadná cesta. Nejtěžší bylo zís-

kat důvěru rodičů ve spojené ročníky, abychom k otevření další třídy měli dostatečný počet dětí. Shodou náhod se o prázdninách v roce 2010 několik žáků odstěhovalo a do předpisem stanoveného počtu dva chyběli. V té chvíli nám velice pomohl náš zřizovatel, Městys Kněžves, který souhlasil s udělením výjimky z počtu žáků a chybějící finanční prostředky v rozpočtu doplatil.

Nyní má naše škola už 51 žáků. V 1. ročníku výuka probíhá samostatně, v odděleních pracují druháci s třetáky a čtvrtáci s pátáky. V naukových předmětech jsou však i tyto ročníky několikrát v týdnu rozděleny, aby měli žáci širší prostor k rozvoji svých dovedností a komunikačních schopností.

Máme za sebou i první zkušenosti s prací na dvou projektech dotovaných z evropských fondů. Byla to příležitost vybavit školu moderními informačními technologiemi, se kterými se naše výuka mohla posunout směrem k nejnovějším trendům. Jsou to zejména interaktivní tabule a počítače, které nabízejí nové způsoby výuky. Žáci mohou kromě svých tříd samostatně pracovat i v počítačové učebně, v jazykové učebně či právě dotvářející čtenářské a relaxační místnosti.

Nové počítače jsou všem k dispozici už v každé třídě. Výhodou je jejich propojení do školní sítě a přístup na internet. V každém předmětu tak mohou žáci podle potřeby vyhledávat požadované informace, zapisovat si je a ukládat. Postupně se učí pracovat s elektronickými materiály, které učitelky samy vytvářejí v systému OLAT. Každý žák má do něj přístup, může si v něm učivo procvičovat nebo zkusit testy i z domova. Zatímco první projekt Moderní škola jsme zaměřili na rozvoj čtenářské gramotnosti žáků, druhý projekt Už rostou! dovedl žáky k lepším znalostem o houbách, přírodě a povoláních, která jsou s tímto oborem spojená.

Malotřídní škola s menším počtem žáků ve třídách umožňuje vytvořit všem klidné, přátelské a ohleduplné prostředí. Rodiče měli možnost se přesvědčit, že spojení žáků připomíná rodinu, ve které starší pomáhají mladším a mladší se mnohému od starších přiučí, protože se do jejich aktivit mohou zapojit. Chtějí se jim vyrovnat, více se snaží uspět, učí se spolupráci, ale i samostatnému plnění úkolů. Společně tak děti připravily pro rodiče vánoční setkání spojená s besídkou, posezení ke Dni matek. Nově školní družina organizovala vánoční jarmarky, na kterých přítomní viděli, kolik milých dárek děti dokáží společnými silami vyrobit. S rodiči slavnostně zahajujeme školní rok, v červnu je zveme na rozloučení pátáků, stejně tak na pasování prvňáčků na čtenáře do obecní knihovny.

Kulturní vystoupení v naší obci žáci berou jako příležitost prezentovat sebe i svoji školu. Stejně tak se neobávají poměřit své síly a dobře se umísťují na okresních soutěžích ve sportu, v dopravních znalostech a dovednostech, na zdravotnické soutěži. Byli úspěšní i ve Zlaté srncí trofeji, výtvarných soutěžích, ve sběru papíru a použitého oleje, v soutěži Nejhezčí strašidlo.

Letos jsme byli již potřetí se všemi žáky na třídní pobytové exkurzi v přírodě ve Šlovicích. Jsou to dny plné nových zážitků a poznání. Těší nás, že i ti nejmladší zvládají pobyt bez rodičů v kolektivu starších spolužáků na výbornou. Soužití věkově rozdílných skupin žáků záměrně podporujeme i společnými akcemi s naší mateřskou školou.

Učíme žáky myslet i na druhé a přispíváme vlastní aktivitou na dobročinné účely pro sdružení Chrpa. Finanční prostředky získané na vánočním jarmarku byly určeny na výcvik koní pro hiporehabilitaci postižených dětí. Od roku 2011 se naši nejstarší žáci vždy v květnu zapojují do pořádání sbírky Český den proti rakovině. Pěstujeme v nich vědomí, že prevence a ochrana zdraví je úkol každého z nás. Jsme zapojeni do akce Ovoce do škol,

Zdravá pětka, Veselé zoubky, do výuky zařazujeme besedy s odborníky. V roce 2012 jsme se za podporu zdravého stravování a konzumace ovoce a zeleniny umístili mezi deseti nejlepšími školami v republice a tím získali hry a sportovní vybavení pro školu.

Že je důležité všimnout si života ve své obci a chránit životní prostředí, se žáci přesvědčili v roce 2011 při práci na celoročním projektu S Turem tu i zítra budem, na kterém jsme se podíleli s Ekocentrem Podhoubí Praha. Návrhy nových objektů žáci umístili do vyrobeného modelu obce, jejich nápady však zároveň nesměly zatížit přírodu nadměrným znečištěním.

Vštěpujeme dětem, aby se naučily účelně trávit i svůj volný čas. Mohou rozvíjet své nadání nebo zájem v některých kroužcích - sportovní a pohybové hry, florbal, myslivecký, hudební, zdravotnický, angličtiny, působil zde i rybářský a hra na nástroj, plánujeme přírodovědný.

Při škole bylo založeno občanské sdružení SRPdŠ, které finančně přispívá žákům na nejrůznější akce, na odměny za soutěže. Pořádalo společenský ples, maminky napekly dobroty na vánoční jarmark, tatínkové pomohli se sběrem železa, mnozí se zapojili do obnovy záhonů na zahradě. Díky všem přátelům školy odjíždí od nás třikrát za rok auto plné sběrového papíru určeného k recyklaci, na podzim odevzdáváme kaštiny pro lesní zvěř. V rozvoji školy nám v minulých letech pomohla svojí podporou i školská rada, která u nás funguje už téměř jedno desetiletí.

Široké spektrum aktivit nám umožňuje vybavení a prostor, který můžeme obývat. Náklady na provoz nejsou pro městys Kněžves zrovna nízké. Díky našemu zřizovateli prošly v roce 2009 významnou rekonstrukcí obě budovy, škola i školka, chodníky okolo celé školy a zadní dvůr byly nově vydlážděny o tři roky později. Část školní zahrady byla vyčleněna na hřiště s herními prvky. Konstrukce jsme vybírali s ohledem na možnost šplhání, posilování a překonávání překážek. Využíváme je zejména při pobytu dětí ve školní družině.

Stravování nám zajišťují zaměstnanci školní jídelny v budově mateřské školy, kam každý den přecházíme na oběd. Děti tak mají po cestě možnost se po vyučování uvolnit, pobýt na čerstvém vzduchu a těšit se na chutné jídlo. Svačinu z jídelny podáváme dětem ve škole, většina žáků této možnosti využívá.

Veškerá naše snaha směřuje k tomu, aby si děti ze školy odnesly nejen potřebné vědomosti a návyky, ale i zkušenosti, které se jim budou v životě hodit. Děkujeme všem, kteří nám to umožňují.

Naši škole přejeme, aby byla pořád tak krásná a veselá, aby si ji i další generace udržely v srdcích a milých vzpomínkách.

Mgr. Dana Vondrušková
ředitelka školy

MATEŘSKÁ ŠKOLA

Naše mateřská škola se nachází na okraji obce v rozlehlé zahradě, která umožňuje dětem dostatečnou volnost pohybu.

V průběhu posledních pěti let docházelo postupně ke znovunavýšování počtu dětí, navštěvujících naši mateřskou školu. Vzhledem k nárůstu narozených dětí a vzhledem ke zvýšenému zájmu o přijetí dvouletých dětí, se počet zapsaných vyšplhal až na číslo 52. Proto jsme ve školním roce 2011/12 zažádali o navýšení kapacity a opět zprovoznili pavilon A pro potřebu mateřské školy. Tento pavilon do té doby využívalo Rodičovské centrum, kde se odpoledne scházejí maminky se svými dětmi ke společným hrám a činnostem.

I přesto, že v letošním roce počet dětí opět trochu poklesl, jsou i nadále rozděleny do tříd podle věku, což umožňuje rozvíjet u nich vědomosti a schopnosti činnostmi přiměřenými, s rozdílnými nároky a více využívat individuální přístup. Neboť vzhledem k věkovému rozpětí jsou u nás děti od základních návyků až po přípravu na vstup do školy.

Na polední odpočinek a část odpoledních činností jsou děti spojovány, což přispívá k rozvíjení společného soužití různých věkových kategorií.

Uvědomujeme si, že děti s námi stráví podstatnou část svého času, a tak se snažíme jim tyto chvíle kromě výchovně vzdělávacích činností, co nejvíce zpestřit.

A tak za námi v průběhu školního roku přijíždějí divadelní spolky z různých částí republiky se svými pohádkovými, hudebními, kouzelnickými a preventivními interaktivními programy. Děti se tak mohou přenést do kouzelného světa pohádek. Mohou se stát jejich součástí a získávat tak nenásilným a hravým způsobem informace například

o ochraně životního prostředí, správných stravovacích návyků, mezilidských vztazích, ale i o bezpečnosti v dopravních situacích nebo o chování se při kontaktu s cizími lidmi.

Děti oblíbené jsou také besedy se zástupci Policie ČR a ukázky zásahové techniky dobrovolných hasičů.

Měli jsme zde i psovody, kteří dětem předváděli výcvik psů a vysvětlovali, jak se zachovat při napadení psem, strávili jsme s dětmi noc v mateřské škole, odpoledne s indiány a poníky, několikrát jsme byli v ZOO v Plzni, v daňčí oboře v Olešné, zúčastnili jsme se sportovní olympiády v Rakovníku, kde naše děti získaly několik medailí a znovu jsme začali s dětmi jezdit do plavecké školy v Rakovníku na výuku plavání.

Děti měly možnost se učit anglickému jazyku, zkoušeli jsme i veselé pískání na flétničky. V současné době děti cvičí každé úterý „Zumbu s Katkou“ a nově mají holčičky „folklórní hodiny s Aničkou“.

Mezi pravidelné akce patří vánoční besídka pro rodiče, které letos prvně předcházela i mikulášská pohádka s nadílkou. Společně s dětmi měli rodiče možnost zhlédnout rozvernou čertovskou pohádku a podpořit své děti, když se objevil Mikuláš s čertem. Druhým rokem se také s rodiči scházíme u vánočního stromku při jeho rozsvícení a zpívání koled, spojeným s vánočním jarmarkem.

Mezi další dětmi oblíbené akce patří i karnevaly s „Cucínem“ a jeho programem, ve kterém se děti učí společné tance, soutěží a kouzlí, dětské dny a slavnostní rozloučení se školáky v obřadní síni, kterému nově předchází i zábavné odpoledne s pasováním na školáky.

Naši nabídku činností rozšiřuje i spolupráce se základní školou. Pravidelně navštěvujeme první třídu, kde mohou děti vidět, co se jejich kamarádi již naučili. Po zápisu do první třídy děti společně se svými rodiči vždy jednou měsíčně docházejí do školy na „školičku“, plní zde různé úkoly a připravují se na povinnosti budoucích školáků.

Společně také navštěvujeme různé kulturní programy, ať už přijdou školáci za námi, nebo my jdeme do školy. Připravují pro nás zábavné dopoledne ke Dni dětí, pravidelně jednou za měsíc chodí školáci dětem číst pohádky před spaním.

V posledních letech procházela naše mateřská škola postupnou rekonstrukcí. Celý komplex budov byl zateplen a opatřen barevnými fasádami, byla vyměněna okna a topení. Na zahradě jsme si natřeli barevně lampy a doplnili je obrázky pro naši školu známými.

Na zahradě se již ujaly nově vysazené stromy, které postupem času vytvoří příjemné stinné prostředí pro dětské venkovní hry.

Z dotačního programu zřizovatele jsme získali nové dřevěné herní prvky, došlo k nátěru a opravě pískoviště. Celé hřiště je teď dostatečně vybaveno a slouží i k využívání veřejností.

ceníme si také zrenovované prostorné tělocvičny, která je součástí mateřské školy. Byla zde udělána nová odvětrávaná pružná podlaha, vymalováno a tělocvična byla vybavena novým tělovýchovným nářadím a náčiním, které napomáhá k tělesnému rozvoji našich dětí.

Také třídy doznaly velkých změn. Byla vyměněna linolea v obou jídelnách a zakoupeny stolky a židličky. Stěny ve třídách byly barevně natřeny a vyzdobeny malovanými dřevěnými dekoracemi.

Děti si rády hrají v nových kuchyňských koutcích a hojně využívají i hrací stolky pro výtvarné, pracovní ale i volnohvilkové činnosti.

Nezapomněli jsme ani na odpočinek dětí. Máme moderní plastová lehátka, která letos doplníme matracemi a protialergickými soupravami dek a polštářů. Našim dětem se bude jistě dobře odpočívat i díky novému barevnému povlečení.

Snažíme se dělat pro děti v naší mateřské škole vše jen to nejlepší, aby se u nás cítily spokojeně. Protože jen spokojené dítě je šťastné.

Yvona Tvrzová
vedoucí učitelka MŠ

ZAMĚSTNANCI ZŠ A MŠ KNĚŽEVES VE ŠKOLNÍM ROCE 2013/2014

Mgr. Dana Vondrušková, *ředitelka*

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Mgr. Hana Gregorková - *učitelka*,

Anna Ryvolová - *učitelka*, Mgr. Irena Šimková - *učitelka*,
Jarmila Tesařová - *učitelka*, Mgr. Miroslava Toušková - *učitelka*
Milan Kučera - *školník*, Marie Žemličková - *uklízečka*

MATEŘSKÁ ŠKOLA

Yvona Tvrzová - *vedoucí učitelka*,

Veronika Blechová - *učitelka*, Denisa Fišerová - *učitelka*,
Dana Gregorová - *učitelka*, Lucie Pisárová - *učitelka*,
Libuše Štětková - *školnice*

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Květa Fraňková - *vychovatelka*, Eva Janotová - *vychovatelka*

ŠKOLNÍ JÍDELNA

Ivana Liptová - *vedoucí jídelny*,

Jana Jurovichová - *kuchařka*, Jana Kadlecová - *kuchařka*

STRUČNÁ HISTORIE KNĚŽEVESKÉ ŠKOLY

Roman Hartl

Právě před 130 lety se v Kněževsi začalo vyučovat v nové budově obecné školy. Historie místní školy jakožto instituce je ovšem mnohem starší. Už ze 17. století je znám závazek vztahující se k chalupě Matěje Zise, ve kterém se uvádí, že „když je v obci školní rektor, má v dolejší světnici vyučovati, sám v komoře bydleti“.

Prvním známým učitelem v Kněževsi byl v roce 1800 Ferdinand Pejkar. Když v roce 1807 zemřel, nastoupil na jeho místo Antonín Štika, kterého pak v roce 1814 vystřídal Václav Čečrdle. Po jeho smrti v roce 1835 způsobila volba nového učitele menší bouři. „Někteří občané přáli si Jana Janotu, jiní ale Františka Spala, takže z toho až pračky povstaly. Bojováno tu všelikou zbraní proti zvolení Františka Spala, ano po vsi i píseň se v ten čas zpívala,“ čteme v obecní kronice.

Jan Janota zemřel v roce 1840. Na uprázdněné místo se přihlásilo několik žadatelů, mezi nimi opět i František Spal. Jak pak později často vyprávěl svým dětem, tentokrát zvítězil v konkurzu na celé čáře. Kněževeští si prý pozvali všechny uchazeče do zvláštní schůze, aby od každého slyšeli, jakými přednostmi vyniká pro práci školní i kostelní. Každý se chlubil, co dovede. Jen skromný Spal mlčel. A když se ho zeptali, co by o sobě řekl, s úsměvem pravil: „Nemám, co bych dodal, všechno, co dovedu, jste už slyšeli z úst předešlých mluvčích.“ Šalamounská odpověď! Spal byl přijat jednohlasně a školu v Kněževsi pak vedl 33 let, až do své smrti v roce 1873.

František Spal zahájil dlouhou řadu významných osobností, které působily v učitelském sboru kněževské školy. Vynikal jako znamenitý interpret a skladatel církevní hudby, jehož kvality uznávaly i osobnosti na slovo vzaté, jakými byl skladatel Jan Pavel Martinovský nebo ředitel pražské konzervatoře Josef Krejčí. Hudbu skládali i Spalovi synové, kněževeští rodáci Adolf a František, oba učitelé. Adolf komponoval zejména na texty svého přítele a kolegy z rakovnické reálky Zikmunda Wintra. Dcera Adolfa Spala, učitelka a pedagogická publicistka Kamila Spalová, se v roce 1912 stala první českou učitelkou, která dosáhla titulu doktorky filozofie.

Pravděpodobně první samostatná školní budova v Kněževsi se začala stavět v roce 1834. Předtím chodily děti do školy do stavení čp. 98, na jehož místě stojí od roku 1895 „doktorojc“ vila, postavená tehdejším obvodním lékařem MUDr. Františkem Topkou. V čp. 98 byla škole vyhrazena jedna místnost jako školní třída a jedna malá světnička, takzvaný výstupek, která sloužila jako byt pro učitele.

Kvůli chatrnosti domu se však škola musela z čp. 98 vystěhovat. Načas se uchýlila nejprve do domu čp. 13, kde vydržela jeden rok, a poté do čp. 29, kde setrvala dva roky. Stavba první samostatné školní budovy, která dostala číslo popisné 121, byla zahájena v roce 1834 za rychtáře Františka Vystupa. Část občanů prosazovala její umístění

u sochy sv. Jana Nepomuckého (tj. v blízkosti nynějšího pomníku padlých), část zase u sochy sv. Václava (tj. v parku na východní straně kostela). Nakonec bylo rozhodnuto postavit školu na západní straně kostela proti faře.

Proti tomu se ovšem postavil kaplan Josef Malý, který se bouřil, že „dítka se hudbě učí, a tím každé vrzání a hraní duchovního v práci znepokojuvat bude“. Farář František Pošta ovšem školu na tomto místě podporoval. Bohužel zemřel ještě před jejím dokončením. Novou školu tak vysvětil 2. října 1835 až jeho nástupce Václav Gruber. Vyučovat se v čp. 121 začalo v listopadu téhož roku. Stavba školy stála 2038 zlatých. Tisíc zlatých vynesl prodej domu čp. 98, ve kterém sídlila škola předtím, 431 zlatých přispěli občané, 607 zlatých doplatila obec ze své pokladny. Vrchnost, tj. královský kníže Karel Egon Fürstenberg, věnovala zdarma stavební materiál, konkrétně „tašky, cihly, dříví a něco vápna“.

V čp. 121 se vyučovalo do roku 1884, poté sloužilo jako radnice, a to až do roku 1948, kdy obec koupila reprezentativní obytný dům čp. 124, postavený v letech 1903–4 statkářem Jakubem Štosem.

Školní budova čp. 121 ovšem byla vlhká a brzy se ukázala i příliš malá. „Kdyby jenom tehdyž byli měli občané tolik zdravého náhledu, aby byli v uvážení toho, že dítek při množícím se obyvatelstvu obce zdejší co rok přibývá, školu na dvě třídy stavěli,“ posteskl si v roce 1865 tehdejší kněževský kronikář Václav Hornof. Jedna jediná třída zkrátka nemohla té přibývající spoustě kněževských dětí stačit. Proto se vyučovalo i na chodbě. Po rozšíření školy na dvoutrídni se jedna třída musela nastěhovat do podnájmu, nejprve do čp. 66, poté do čp. 67 a nakonec do čp. 82 k Josefu Patrakovi. V jedné místnosti tam bylo „nepřirozeně směštnáno“ kolem stovky dětí.

V roce 1877 došlo k rozšíření školy už na trojtrídni. Jedna třída se nacházela v pronajaté místnosti u pana Vojáčka, druhá u pana Josefa Launa a třetí ve školní budově čp. 121.

V roce 1877 také nastoupila na kněževskou školu první učitelka, a to slečna Matilda Švehlová. Vedla industriální vyučování, tedy ženské ruční práce. Vyučovat začala 15. listopadu 1877.

Děti stále přibývalo, a tak musela být v roce 1883 škola rozšířena o další třídu. V té době ovšem už bylo dávno jasné, že Kněževs potřebuje novou školní budovu, schopnou takové množství dětí pojmout a poskytnout školnímu vyučování důstojné prostředí a odpovídající zázemí. Kočování školy po soukromých domech nepatřilo do moderní, pokrokové doby konce devatenáctého století.

Cesta k nové školní budově ovšem nebyla vůbec snadná, jak vysvítá ze zápisu ve školní kronice: „Již více jak daleko přes dvacet let stavěla se zde škola každého roku na papíře a nástiny sta zlatých stály. Přec škola vystavěna nebyla. Nadešel čas pro školu lepší. Proti své vůli toho času byl pan František Kraupner za představeného zvolen. Nechtěje přednostenský úřad na sebe přijmouti, kladl za důvody, že úplně českého jazyka mocen není. Byla mu činěna výhrůžka, že v pádu nepřijetí úřadu toho pokutu 100 zlatých složití musí. Pan František Kraupner pravil: Vím dobře, že nepřijmu-li

úřad ten, škola opět státi nebude. Přijímám úřad obecního představeného a ručím za to, že školní budova za trvání mého úřadování jistě státi bude. Skutečně tak se stalo.“

Místní školní rada v Kněževsi, které předsedal starosta obce František Kraupner, vypsal začátkem roku 1883 prostřednictvím inzerátů v tisku soutěž na vybudování „nové pětitřídní školní budovy“. Náklad byl stanoven na 19 975 zlatých. Výběr dodavatele stavby se konal 12. března 1883 v místnostech obecní kanceláře. Z přihlášených uchazečů nabídl nejvýhodnější podmínky stavitel Josef Brzák z Rakovníka. V dubnu 1883 se začalo stavět.

Obvyklá slavnost pokládání a svěcení základního kamene se v tomto případě nekonala, jelikož „návrh“ na její uspořádání „nebyl přijat“ s tím, že školní budova bude slavnostně posvěcena až při ukončení stavby.

Avšak, „když již v stavbě tak daleko pokročeno bylo, že lešení upotřebeno být musilo, byl nátlakem [na tomto místě je v kronice vynechané místo] památný, nikoliv základní kámen dne 3. června 1883 posvěcen.“ Byla to slavnost ve velkém stylu. Začala v 9 hodin ráno mší svatou, načež se na západní straně kostela seřadil průvod v následujícím pořadí: školní mládež s pány učiteli, družičky se slečnou industriální učitelkou, kněžstvo, obecní výbor, místní školní rada, hospodářský spolek, hudba, veteráni, horníci, hasiči a ostatní občané. Nato se průvod vydal za doprovodu hudby po jižní straně náměstí na staveniště školy, kde byl očekáván pány staviteli a dělníky. Zde se účastníci průvodu seřadili do půlkruhu, přičemž čestnou první řadu tvořili hosté slavnosti, členové obecního výboru a místní školní rady a „náčelníci“ spolků. Hudba zaujala postavení přímo na staveništi. Pak farář Ignác Švancara pronesl vzletnou řeč, načež následoval proslov (řečník bohužel není uveden), čtení základní listiny, posvěcení památného kamene, uložení listin do dutiny v kameni, střelba z hmoždířů, zvonění všemi zvony a vložení kamene do připraveného otvoru ve zdi po pravé straně hlavního vchodu. Děti zazpívaly a připravení hodnostáři jeden po druhém přistoupili k památnému kameni a třikrát na něj poklepli kladívkem. Nakonec školáci zazpívali rakouskou národní hymnu. Potom se průvod vydal ke staré školní budově, kam se mezitím kratší trasou přesunuli hosté, duchovní, obecní výbor, místní školní rada a představitelé spolků, aby na závěr slavnosti zhlédli defilé přicházejícího průvodu.

Vyučování v nové školní budově, která se rázem stala chloubou obce, mělo být zahájeno ještě v roce 1883, protože „však vše posud v pořádku nebylo“, bylo stěhování do nového odloženo o rok. Jako nový termín zahájení vyučování bylo stanoveno datum 15. září 1884. Jenže i tento termín se ocitl v ohrožení, jelikož „škola posud vysvěcena nebyla a svěcení odkládáno až na pozdější dobu“. V té chvíli zasáhl řídicí učitel Jan Treybal a přiměl liknavé činitele konat. 17. 9. 1884 tak byla nová škola konečně vysvěcena (slavnostnímu okamžiku předcházela nezbytná bohoslužba a průvod dětí, hodnostářů a občanů z kostela do nové školní budovy) a den nato, 18. 9. 1884 se v budově začalo vyučovat.

Obecná škola byla předchůdcem nynějšího prvního stupně základní školy. Vyučovalo se náboženství, čtení a psaní, český jazyk, počítání, kreslení, zpěv, v nezbytné

a přiměřené míře i přírodopis, přírodopyt (chemie a fyzika), zeměpis a dějepis, ruční práce (dívky) a tělocvik (chlapci).

V roce 1885 byla před školou založena zahrada podle návrhu ředitele hospodářské školy v Klatovech Rudolfa Treybala, syna řídicího učitele Jana Treybala. Rudolf Treybal, narozený v sousedních Chrástanech, patří k nejvýraznějším osobnostem českého zemědělského školství v celé jeho historii. Řídicí učitel Jan Treybal odešel na trvalý odpočinek v roce 1887, školní služby byl definitivně zproštěn v roce 1888. Za své pedagogické zásluhy byl vyznamenán prestižním rakouským civilním vyznamenáním - stříbrným Záslužným křížem s korunou.

Třetího prosince 1888 se v budově obecné školy rozzářil vůbec první vánoční stromek v Kněževsi. Stalo se tak při takzvané slavnosti vánočního stromku, kterou u příležitosti 40. výročí vlády císaře Františka Josefa I. uspořádal učitelský sbor ve spolupráci s místní školní radou a s místním školním dozorcem, statkářem Jakubem Štosem. „V první třídě postaven byl velký vánoční stromek, jenž ověšen byl ovocem, cukrovinkami a svícemi. Na stole rozloženy byly látky na oděv, šátky a bavlna. Vše bylo koupeno z peněz, jež k tomu cíli povolil slavný obecní výbor. Odpoledne ke třetí hodině vydali se všichni účastníci slavnosti do kostela, kdež bylo uděleno svaté požehnání. Poté odebrali se do I. třídy, kdež se již skvěl v záři světel první vánoční stromek v Kněževsi. Milý i dojemný byl pohled v radostné zraky překvapených dětí,“ líčí historický okamžik školní kronika. Látky na oděv, šátky, bavlna, ovoce a cukrovinky z vánočního stromku dostalo 114 kněževeských dětí jako dárek k Vánocům.

Obdarování dětí, zejména těch chudých, patřilo vůbec k neodmyslitelnému vánočnímu koloritu kněžveské školy. Velkým dobrodincem kněžveských dětí byl v tomto směru statkář v Hořesedlích, kněžveský rodák František Wachtl, který ve své poslední vůli (1888) odkázal ve prospěch chudých žáků kněžveské školy značnou částku 975 zlatých. K této sumě přidala obec „ještě větší“ částku a z pětiprocentního úroku takto vzniklého kapitálu bylo každoročně pořizováno ošacení a obutí pro chudé kněžveské školáky.

Prvního května roku 1902 se místní školní rada se statkářem Jakubem Štosem v čele jednomyslně usnesla „po uvážení všech místních poměrů a s přihlédnutím k všeobecnému přání místního i okolního občanstva jakož i k počtu žactva zdejší i okolních škol“ usilovat o zřízení měšťanské školy v Kněževsi.

Měšťanská škola byla předchůdcem nynějšího druhého stupně základní školy. Vyučování na měšťanských školách mělo přihlížet zejména k budoucímu uplatnění žáků v průmyslu a rolnictví. Byla rovněž přípravkou ke studiu na učitelských ústavech a ke studiu na odborných školách, které nevyžadovaly absolvování střední školy. Na měšťanských školách se vyučovalo především náboženství, český jazyk společně s naukou o písemnostech, zeměpis a dějepis, přírodopis, přírodopyt (tj. chemie a fyzika), počtářství (tj. algebra) spolu s jednoduchým účetnictvím, geometrie a geometrické kreslení, kreslení od ruky, krasopis, zpěv, ruční práce (dívky) a tělocvik (chlapci).

Návrh místní školní rady na zřízení měšťanky jednomyslně podpořilo i obecní

zastupitelstvo a 26. 5. 1903 podalo v tomto smyslu žádost k příslušným orgánům. 1. 7. posoudila knězeveskou žádost okresní školní rada v Rakovnici a jednomyslně se usnesla zřízení měšťanské školy chlapecké v Kněževsi doporučit. Zemský výbor království Českého povolil zřízení školy 2. 9. 1903, načež 22. 9. 1903 upřesnila Zemská školní rada, aby v Kněževsi vznikla trojtřídní měšťanská škola chlapecká s tím, že vyučování v první postupné třídě může začít ihned. Do první třídy byli přijati 43 žáci z Kněževsi a okolí.

Měšťanská škola chlapecká v Kněževsi se stala první měšťanskou školou v tehdejší okrese Rakovník mimo město Rakovník. Ředitelem školy byl ustanoven Karel Hůlka, dosavadní učitel chlapecké měšťanky v Rakovníku a bratr ředitele knězeveské obecné školy Františka Hůlky. V Karlu Hůlkovi získala knězeveská měšťanka nejen fundovaného pedagoga, ale i vynikajícího interpreta a znalce hudby. Specializoval se na starší českou hudbu, a v tomto oboru byl respektovaným odborníkem. Coby interpret vynikal jako klavírní virtuóz.

Přestože měšťanská škola měla v názvu „chlapecká“, přijímala ke studiu i dívky (později byl proto statut školy pro pořádek upraven na „smíšená“).

Měšťanská škola se prozatím nastěhovala do budovy obecné školy. Zahajovací slavnost se konala 12. 10. 1903. Po obligátní bohoslužbě v místním kostele žáci zazpívali rakouskou hymnu, načež byli uvedeni do třídy, v níž se mezitím shromáždili členové místní školní rady, obecní zastupitelé a učitelé obecné i měšťanské školy. Jako první se slova ujal řídící učitel obecné školy František Hůlka. Žákům, přestupujícím z obecné školy na měšťanskou, kladl na srdce, „aby zachovávali všech naučení a návodů, jichž obdrželi ve škole obecné, by s novou silou a chutí oddali se práci na nové škole a získávali si takto pro život nových, hojnějších a potřebných vědomostí, neboť vědění jest statek, jehož nemůže nikdo vzíti, o nějž nemůže býti nikdo připraven. Jest tudíž vědění statkem nejcennějším.“ Nato starosta obce Josef Laun vylíčil důležitost měšťanské školy, jakož i její vznik, a poděkoval všem činitelům, kteří se o ni zasloužili, zvláště Čestnému občanovi Kněževsi, okresnímu hejtmanovi Václavu Pabláskovi, jehož podpoře vděčila Knězeves i za své povýšení na městys v roce 1897. Na závěr promluvil řídící učitel Karel Hůlka, který „obrátil se k žactvu nabádal je k pilnosti, vytrvalosti, k mravnosti, přesvědčuje je, že takovými vlastnostmi dospěje se ke kýženému cíli, aby jednou stali se z něho řádní a vzdělaní občané ku prospěchu vlasti a rodné obce.“

Po zahajovací slavnosti dostali žáci na zbytek dne volno. Vyučování v měšťanské škole začalo následující den, tedy 13. října 1903.

V letech 1904-5 získala měšťanská škola vlastní budovu. Svému účelu byla odevzdána 2. 10. 1905. V budově měšťanské školy se nacházela i opatrovna pro malé děti, předchůdce dnešní mateřské školy.

Existovalo několik variant, kde budova měšťanské školy mohla stát. Uvažovalo se mimo jiné o místě, kde v roce 1922 vyrostla sokolovna. Nakonec bylo rozhodnuto připojit ji k západní straně budovy obecné školy. Předtím ovšem bylo nutné vykoupit usedlost čp. 100 Františka Fojtíka, která na vyhlédnutém místě stála. V souvislosti

se stavbou školy byla kvůli své hlučnosti odstraněna i stará obecní kovárna, která se nacházela v jejím bezprostředním sousedství. Budovu měšťanské školy vystavěl rakovnický stavitel Josef Fischmeister, ovšem příliš se nevyznamenal, neboť v prvním patře se zanedlouho začala „rozestupovat“ chodba a v některých místnostech začaly klesat podlahy. Povoláný znalec, totiž známý rakovnický stavitel František Donát (v Kněževsi vystavěl mimo jiné budovu nynějšího úřadu městyse čp. 124), konstatoval po zběžné prohlídce, že „je nebezpečí, že klenutí spadne“. Druhý a třetí ročník se proto musel vystěhovat ze svých tříd do v tělocvičny a kreslírny do doby, než se podaří problém vyřešit. Jenže pak se při důkladném znaleckém ohledání ukázalo, že „stavební závada“ je rozšířená po celé budově a škola se tak musela z problémového objektu vystěhovat úplně. Oprava trvala až do konce školního roku. Obecná a měšťanská škola se tak načas opět dělily o jednu budovu. Děti měšťanské školy chodily do školy dopoledne, děti z prvního až třetího ročníku obecné školy odpoledne. Ve čtvrté a páté třídě obecné školy probíhalo vyučování jako obvykle.

V roce 1906 byla správa obecné a měšťanské školy sloučena a tím došlo i k symbolickému spojení obou školních budov „pod jednu střechu“. Ředitelem spojených škol byl ustanoven dosavadní ředitel měšťanské školy Karel Hůlka, který pak spojené knězeveské školy vedl až do roku 1917.

A na závěr ještě několik dalších výrazných událostí z historie knězeveské školy až do současnosti:

■ Za první světové války byla v budově školy umístěna takzvaná Polská škola pro děti haličských uprchlíků. Dorazili do Kněževsi v prosinci 1914. Bylo jich 67, z toho 16 školou povinných dětí. Vyučování v Polské škole začalo 1. 1. 1915. Polská škola existovala v Kněževsi zřejmě po celou dobu války. Kromě uprchlíků z Haliče hostila Knězeves i běžence z dalších ohrožených oblastí Rakouska-Uherska, zejména rakouské části Itálie.

■ Na základě výnosu Ministerstva školství a národní osvěty vzniklo v roce 1930 i na škole v Kněževsi Rodičovské sdružení, jehož účelem bylo navázat součinnost mezi školou a rodiči při výchově dětí. Sdružení mělo přes osmdesát členů a vzalo si na starost mimo jiné opatrování ošacení a obutí pro chudé žáky. Za tímto účelem uspořádalo už krátce po svém vzniku dětskou akademii v sokolovně, jejíž výtěžek, navýšený o příspěvky dobrodinců, umožnil obdarovat o Vánocích 40 chudých knězeveských dětí šatstvem a obuví v ceně přes dva tisíce korun.

■ S pozoruhodným nápadem, jak naučit děti vážit si peněz, přišel koncem třicátých let starosta knězeveského Spořitelního a záložního spolku, čili Kampeličky, pan Jaroslav Krejza. Kampelička věnovala do každé třídy místní školy vkusnou pokladničku, zvanou „kampelička“, ve které měl každý žák své očíslované „odděleníčko“, kam si během roku strádal po haléřích a po korunách. Některým třídám se během školního roku

podařilo nastřádat „slušné obnosy“, zejména II. A třída obecné školy, která na konci školního roku uložila do opravdové Kampeličky přes dva tisíce korun. „Chceme, aby až žák odcházeti bude ze školy, odnášel si do života i kus kapitálu, o který se sám přičinil,“ znělo mezi učiteli, kteří osvětovou akci místní Kampeličky nadšeně přijali za svou.

■ Historicky nejvyšší počet dětí navštěvoval knězeveskou školu ve školním roce 1941/42. Bylo jich 368, z toho 161 v obecné škole a 207 v měšťanské škole, označované za okupace jako škola „hlavní“.

■ Pravděpodobně v roce 1942 byly ve školní budově poprvé ubytovány děti a mládež, které protektorátní úřady práce poslaly do Kněževsi sklízet chmel jako náhradu za kvalifikované party česáčů, které musely plnit jiné pracovní úkoly, zejména ve válečném průmyslu. Sezonní využití školní budovy k ubytování brigádníků při sklizni chmele, která v Kněževsi připadá na přelom srpna a září, pak každoročně oddalovalo začátek školního roku o několik dní. Výjimečně ještě déle - v některých letech začínal školní rok až patnáctého, či dokonce až dvacátého září. Dokud sklizeň neskončila a brigádníci školu neopustili, nemohlo vyučování začít. Naposledy školní budova posloužila k ubytování česáčů v roce 1959.

■ Na sklonku druhé světové války, konkrétně od 11. února do 7. května 1945 sloužila školní budova jako ubytovna pro německé uprchlíky z východu, kteří utíkali před postupující Rudou armádou. První konvoj uprchlíků v počtu 317 osob dorazil do Kněževsi 11. února. Zaplnili všechny učebny, kreslírnu i tělocvičnu, vařili si ve čtyřech kotlích umístěných na chodbě. Ve škole se pochopitelně neučilo, děti si chodily pro úkoly do hostince u Horáků, do hostince paní radové Šváchové, nebo je dostávaly venku pod širým nebem, pokud to nešlo jinak. Od 26. března začalo ve čtyřech knězeveských hostincích (u Horáků, u pana Vagnera, u pana Černého a u Posledníků) provizorní vyučování, které však koncem dubna přerušily množící se nálety anglo-amerických letců-hloubkařů ostřelujících vlaky na železnici a nádraží. Poslední němečtí uprchlíci opustili školu 7. května. „Zůstala po nich ve stavu velmi zbědovaném,“ napsal do školní kroniky tehdejší ředitel školy Vítězslav Plechatý. Přesto už 22. 5. 1945 bylo ve škole opět zahájeno pravidelné vyučování. Aby školáci dohonili ztracené měsíce, přišli o část letních prázdnin. Do školy chodili až do 21. července.

■ Ve školním roce 1947/48 byla na měšťanské škole zavedena žákovská samospráva. Její pravomoci ale byly nepatrné. Její činnost se omezila na udržování pořádku v učebnách, na zapisování sběru druhotných surovin, udržování čistých tabulí, donášení křídly apod.

■ Jen přespolní žáci a děti zaměstnaných matek měli zpočátku nárok na oběd ve školní jídelně, která byla v knězeveské škole uvedena do provozu v prosinci 1952. Zpočátku chodilo na oběd do školní jídelny 28 dětí. V květnu 1953 jich bylo už 85.

■ Někteří žáci začali mít ve školním roce 1957/58 problémy s udržením pozornosti v hodinách. Zatímco dříve byli čilí a soustředění, teď přestali dávat pozor na výklad učitele a zadané úkoly plnili nedbale. Ukázalo se, že na vině je technická novinka, která ovládla nejen knězeveské domácnosti – televize. „Bylo zjištěno, že žáci prodlévají do pozdních hodin u televizních přijímačů, do školy pak přicházejí unavení a nevyspalí,“ upozornili učitelé rodiče dotyčných školáků a vyzvali je k nápravě.

■ V roce 1969 poprvé stanula v čele školy žena, a sice Anna Machová. Jí zahájená řada žen-ředitelek pokračuje nepřerušně až do současnosti.

■ V osmdesátých letech se v knězeveské škole sbíral v obrovském množství starý papír. V letech 1980-1989 ho každoročně nanosili žáci do školy kolem 30 tun. Rekordní množství sebrali ve školním roce 1987/88, a sice 35,5 tuny. Nejpilnější žáci dokázali během školního roku nahromadit i 4 tisíce kilogramů sběru. Kromě starého papíru se ve velkém sbíralo i železo, hliníkové tuby, pomerančová kůra nebo sušené kopřivy. Nejlepší sběrači dostávali za odměnu knihu.

■ Ke konci školního roku 1985-86 vznikl na škole kroužek výpočetní techniky. V následujícím školním roce dostal pro svou činnost počítač značky Sinclair. Byl to první počítač na knězeveské škole. Za obrazovku počítače sloužil černobílý televizor, který si kroužek půjčoval z prvního stupně školy.

■ V červnu 1996 vyšlo první číslo školního časopisu pro žáky a rodičovskou veřejnost. Dostal název Oči. Přípravu časopisu si vzal na starosti pan učitel Pavel Kantořík s redakční radou, složenou ze žáků školy.

■ Odliv dětí do rakovnických škol způsobil v letech 1990-2000 úbytek počtu žáků knězeveské školy téměř o polovinu, konkrétně z 217 ve školním roce 1989/90 na 117 v roce 2000/01. Pokles počtu žáků pokračoval i v novém tisíciletí. Od roku 2006 má škola status malotřídky. V letošním školním roce ji navštěvuje 51 dětí.

■ V březnu 2000 získala škola internetové připojení, od června téhož roku měla i svou první internetovou stránku. Nacházela se na krkolomné adrese <http://home.worldonline.cz/~cz189576>. V témže školním roce začala škola využívat „pro rychlejší informovanost“ i elektronickou poštu. V současnosti najdete internetové stránky knězeveské školy na adrese www.zsknezeves.cz.